

9519 - كىتاپلار ھەققىدە ئىشىنىشنىڭ ھەقىقىي ماھىيىتى

سوئال

كىتاپلار ھەققىدە ئىشىنىشنىڭ مەنىسى نېمە ؟

تەپسىلىي جاۋاب

مەدھىيە ئاللاھقا بولسۇن .

كىتاپلار ھەققىدە ئىشىنىش تۆۋەندىكى تۆت ئىشنى ئۆز ئىچىگە ئالىدۇ :

بىرىنچى : ئۇلارنىڭ ھەممىسىنىڭ ئاللاھنىڭ ھوزۇرىدىن چۈشكەنلىكى، ھەمدە ئاللاھنىڭ ئۇلار ئارقىلىق سۆز قىلغانلىقى ھەققىدە قەتئىي ئىشىنىش . بەزىلىرى پەرىشتە ئەلچىنىڭ ۋاستىسىز پەردە ئارقىسىدىن ئاڭلانغان ، ۋە بەزىلىرىنى پەرىشتە ئەلچى ئادەم ئەلچىگە يەتكۈزگەن ، ۋە بەزىلىرىنى ئاللاھ ئۆز قولى بىلەن يازغان . خۇددى ئاللاھ ئېيتقاندا : **اللە ھەر قانداق ظادەمضە صەققەت ۋەھىيە ظارقەلەق ياكە صەردە ظارقەسەدەنلا ياكە بەر ئەلچىنى ظەۋەتەتەص ظاز ظەزەن بەلەن ظنەتەن ظالەن ظالەن ظالەن ۋەھىيە قەلەش ظارقەلەقلا ساز قەلغان . اللە ھەققەتەن (مەخلەقلارنى سەھەتەتەن) ظىستەندەر ، دانادۇر . [شۇرا]** كىشىنىش) : 51] ، ھەمدە ئاللاھ مۇساغا سۆز قىلدى . [نىسا (ئاياللار) : 164]

ئاللاھ تەۋرات ھەققىدە مۇنداق دېگەن : **بەزى ظنەتەن ظىھىن (تەۋرات) تاختەلەرغا ۋەز - نەسەھەت ، (دەنەي) ظەھكاملارنى ھەممەسەن تەصەلەي يازدۇق . [ئەبەراف (ئىگىزلىك) : 145]**

ئىككىنچى : ئاللاھ ئىسمى بىلەن تىلغا ئالغان كىتاپلارنى ئىسمى بويىچە ئىشىنىشىمىز لازىم . ئاللاھ قۇرئاندا ئاتىغان كىتاپلار بولسا : قۇرئان ، تەۋرات ، ئىنجىل ، زەبۇر ھەمدە ئىبراھىم ۋە مۇسا سەھىپىلىرى .

ئاللاھ ئومۇمىي ئاتالغۇ بويىچە تىلغا ئالغانلىرىنى ، ئومۇمىي ئاتالغۇ بويىچە ئىشىنىشىمىز لازىم . شۇڭا بىز ئۇلار ھەققىدە ئاللاھ ئەلچىسىگە دېيىشكە بۇيرىغاننى دەيمىز : **ھەمدە ئېيتقىنى ، ئاللاھ چۈشۈرگەن كىتاپلار ھەققىدە ئىشەندىم . [شۇرا]** كىشىنىش : 15]

ئۈچۈنچى : ئۇ كىتاپلارنىڭ توغرا خەۋەرلىرىگە ، مەسىلەن : قۇرئان خەۋەرلىرى ، ۋە بۇرۇنقى كىتاپلاردىكى بۇرمىلانمىغان ياكى ئۆزگەرتىلمىگەن خەۋەرلەرگە ئىشىنىش .

تۆتىنچى : ئاللاھنىڭ قۇرئاننى بۇ كىتاپلارغا كۆڭۈلگە كۆتۈرۈپ سۆيىتىدە ھەمدە ئۇلارنى تەستىقلىغان ھالدا چۈشۈرگەنلىكى ھەققىدە ئىشىنىش .

ئاللاھ مۇنداق دىگەن :

**بعض سائتا ظأزعدعن ظلعضعرکع (ساماوع)کعتابلارنع ظلتعراص قعلغذع ؤة ظذلازعا شاهعت بولغذع هةق کعتابنع (یةنع
قذرظاننع)نازل قعلذق .**

[مائىدە(داستىخان) : 48]

تەپسىر شۇناسلار دەيدۇكى ، شاھىت بولغۇچى (مۇھەيمىنەن) : ئۆزىدىن ئىلگىرىكى كىتاپلارغا گۇۋاھچى دىگەنلىك . ئىتراپ
قىلغۇچى (مۇسەددىقەن لەھا) : ئۇلاردىكى توغرا بايانلارنى ئىتراپ قىلىدۇ . ئۇلاردا سادىر بولغان ھەر قانداق ئۆزگەرتىلىش ،
بۇرمىلىنىش ۋە ئالماشتۇرلۇشنى ئىنكار قىلىدۇ ، ھەمدە ئۇلارنىڭ قانۇن –ئەھكاملىرىنى بىكار قىلىدۇ ، يەنى ئەمدى
يۈرگۈزۈلمەيدۇ ھەمدە يىڭى قانۇن – ئەھكاملار جاكارلاندى دىگەنلىك . شۇڭلاشقا ئىلگىرىكى كىتاپلار ئىسلىغۇچى ھەمدە
كەينىگە داچىپ كەتمىگەن ھەر قانداق كىشى ئۇنىڭغا ئىگىلىدۇ . ئاللاھ ئېيتقاندەك :

« قذرظاننع ظلعضعرع بعض كعتاب)یةنع ظلعنجل،تەؤرات)نازل قعلغانلار)یةنع ناسارا ؤة یةھذدعیلارنعث

مأمعنلعر)قذرظانغا ظلعشعنعذ52.ظذلازعا قذرظان تعلقاؤت قعلنغان حاغدا،ظذلاز: بعض قذرظانغا

**ظلعشەندذق.شسبھعسعزکع،ظذ صةرؤةردعضارعمعز تةرعصعدعن نازل بولغان هةققعةتتذر.بعض هةققعةتةن بذنعذعن بذرذن
مذسذلماظلعذق دةبذ .»**

[قەسەس(ھىكايىلەر) : 52-53]

بارلىق ئۇممەت قۇرئانغا ئىچكى ۋە تاشقى جەھەتتىن ئەگىشىشى ، ئۇنى چىڭ تۇتۇشى ھەمدە ئۇنىڭ ھەققىنى ئادا قىلىشى
ۋاجىپ . ئاللاھ مۇنداق دىگەن :

**بذ بعض نازل قعلغان (قذرظان)مذبارةك كعتابتذر، ظذنعثغا ظلعشعنلار،(ظذنعثغا مذخالعصةتھلعلك قعلعشئعن)
ساقلننلار .**

[ئەنئام (چاھارپايلار) : 155]

كىتاپنى چىڭ تۇتۇش ۋە ئۇنىڭ ھەققىنى ئادا قىلىشنىڭ مەنىسى : ئۇنىڭدىكى ھالالنى ھالال دەپ قاراش ، ھارامنى ھارام دەپ
بىلىش ، ئۇنىڭ بۇيرۇقلىرىغا بويسۇنۇش ، توسۇقلىرىدىن ساقلىنىش ، ۋەز – نەسىھەتلەرگە دىققىتىنى بېرىش ، ئۇنىڭ
ھىكايىلىرىدىن ئىبرەت ئېلىش ، ئۇنىڭ مەنىسى ئوچۇق ئايەتلىرىنى چۈشۈنۈش ، مەنىسى ئىنىق بولمىغان ئايەتلىرىنى ئاللاھقا
قويۇش ، ئۇنىڭ چەكلىمىلىرىدە توختاش ، ئۇنى يادلاش ، تىلاۋەت قىلىش ، ئۇنىڭ ئايەتلىرىنىڭ مەنىسىنى مۇلاھىزە قىلىش ،
كېچە – كۈندۈز نامازلاردا ئۇنى ئوقۇش ، ئۇنىڭ بارلىق مەنىلىرىگە سەمىمى بولۇش ، شۇنداقلا ئۇنى چۈشەنگەن ھالدا
باشقىلارنى ئۇنىڭغا چاقىرىش .

بۇ ئىشىنىش بەندىگە كاتتا مېۋىلەرنى ھاسىل قىلىدۇ . مۇھىملىرى :

1 – ئاللاھنىڭ بەندىلىرىگە كۆڭۈل بۆلىدىغانلىقىنى چۈشىنىش . چۈنكى ئۇ ھەر بىر خەلقكە ئۇلارنىڭ توغرىغا يىتەكلىنىشى ئۈچۈن

ئىسلام سوئال جاۋاب تورى

پەزىلەتلىك شەيخ مۇھەممەد سالىھ
ئەلمۇنەججىدنىڭ رىياسەتچىلىكىدە

كىتاپ چۈشۈردى .

2- ئاللاھنىڭ قانۇن- شەرىئەت تۈزۈشتە دانالىقىنى بىلىش . چۈنكى ئۇ ھەر بىر خەلقكە تۈزۈپ بەرگەن قانۇن ئۇلارنىڭ ئەھۋالىغا ماس كىلىدۇ . ئاللاھ دىگەندەك : **سىلەرنىڭ ھەر بىرىڭلارغا بىر قانۇن ۋە ئوچۇق يول بەلگىلىدۇق .**

3- بۇ كاتتا نىيەت ئۈچۈن ئاللاھقا تەشەككۈر ئېيتىش مەجبۇرىيىتىنى ئادا قىلىش .

4- قۇرئاننى ئوقۇش ، ئۇنى مۇلاھىزە قىلىش ، مەنىسىنى چۈشىنىش ۋە ئۇنىڭغا ئەمەل قىلىش بىلەن قۇرئانغا كۆڭۈل بىرىشنىڭ ئەھمىيىتى .

ھەمدە ئاللاھ ياخشى بىلىدۇ .

[ئەبۇلھام سۇننەتۇل مەنشۇرە 90-93 ، پېشىۋا ئىبنۇ ئۇسەيمىننىڭ ئۈچ ئاساسنىڭ شەرھى 91،92 ب گە قاراڭ .]